

Z A P I S N I K
sa 13. sjednice
Odbora za međunarodne odnose i iseljenike
održane 26. jula 2022. godine

Sjednica je počela u 12:30 časova.

Sjednici je predsjedavao Miodrag Lekić, predsjednik Odbora.

Sjednici su prisustvovali zamjenik predsjednika Odbora Andrija Nikolić i članovi/ce Odbora: Slaven Radunović, Milun Zogović, dr Tamara Vujović, Nikola Janović i mr Boris Mugoša. U skladu sa članom 65 Poslovnika Skupštine Crne Gore odsutnu članicu Odbora dr Branku Bošnjak mijenjao je poslanik Vladan Raičević, mr Predraga Boškovića mijenjao je poslanik Bogdan Fatić, dok je u drugom dijelu sjednice poslanicu mr Aleksandru Vuković mijenjao poslanik Predrag Sekulić.

Sjednici su, u svojstvu predstavnika predlagača, prisustvovali: Vladimir Vučinić, generalni direktor za NATO i politiku bezbjednosti u Ministarstvu vanjskih poslova, sa saradnicom Valentinom Knežević Tomić, kao i poslanica dr Draginja Vuksanović Stanković.

Na osnovu člana 55 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, u svojstvu zainteresovanog poslanika, sjednici je prisustvovao poslanik Marko Milačić.

Takođe, sjednici su prisustvovali službenici Odbora: sekretar Odbora mr Jasmin Bojadžić i savjetnici Blagota Marunović, mr Vanja Čabarkapa i Iva Lakićević.

Za sjednicu je jednoglasno usvojen sljedeći:

DNEVNI RED

usvajanje zapisnika sa 7, 8, 9. i 10. sjednice Odbora

- 1. Predlog zakona o potvrđivanju Protokola uz Sjevernoatlantski ugovor o pristupanju Kraljevine Švedske;**
- 2. Predlog zakona o potvrđivanju Protokola uz Sjevernoatlantski ugovor o pristupanju Republike Finske;**
- 3. Predlog rezolucije povodom vojne agresije Ruske Federacije na Ukrajinu.**

Prije prelaska na tačke dnevnog reda, članovi Odbora jednoglasno su usvojili zapisnike za 7, 8, 9. i 10. sjednice Odbora.

Nakon utvrđivanja dnevnog reda, članovi Odbora donijeli su odluku da se treća tačka predloženog dnevnog reda razmatra kao prva po redosljedu.

Prva tačka dnevnog reda: *Predlog rezolucije povodom vojne agresije Ruske Federacije na Ukrajinu*

Predsjednik Odbora Miodrag Lekić upoznao je članove Odbora da je pripremio određeni predlog dopuna teksta predložene rezolucije koji može biti procesuiran u formi amandmana. On je ukazao da je ova tema osjetljiva, te da zahtijeva ozbiljan pristup, dodajući da vojna agresija Rusije na Ukrajinu ima dalekosežne posljedice na međunarodne odnose.

Predstavnica predlagača rezolucije dr Draginja Vuksanović Stanković je saopštila da je suština predloženog dokumenta da se najoštrije osudi otvorena agresija Rusije na suverenu teritoriju države Ukrajine, te da se apeluje prema svim relevantnim međunarodnim organizacijama da utiču na odvratanje Ruske Federacije od daljeg dejstva. Takođe, pozivaju se Vlada Crne Gore i svi politički i društveni subjekti u našoj državi da bezrezervno, otvoreno i dvosmisleno osude ovaj akt agresije. Poslanica Vuksanović Stanković je ukazala da je vrlo važno naglasiti da Crna Gora, kao članica NATO-a i država koja teži da uđe u Evropsku uniju, iskazuje punu podršku državi Ukrajini i ukrajinskom narodu u ovoj borbi, a Skupština Crne Gore, pored ove podrške, iskazuje najdublje saosjećanje sa narodom Ukrajine. Ona je pozvala poslanike na amandmansko djelovanje, ukoliko smatraju da je isto potrebno.

Član Odbora Slaven Radunović podsjetio je da je rezolucija slična predloženoj već dva puta usvojena u Ujedinjenim nacijama i da je iste Crna Gora podržala, te postavio pitanje zbog čega Crna Gora, kao, kako je naveo, jedina država u Evropi, traži od svoje Skupštine da se posebno izjašnjava po ovom pitanju, nakon što je Vlada Crne Gore, preko svojih predstavnika, to već uradila u UN. Iznio je mišljenje da trenutak podnošenja predloga rezolucije korespondira sa vremenom u kom se sastavljala nova Vlada.

Poslanica dr Draginja Vuksanović Stanković, u odgovoru poslaniku Radunoviću, informisala je da su već brojne države donijele rezoluciju na ovu temu, među kojima su Velika Britanija, Estonija, Poljska, Litvanija, Hrvatska i Albanija, te da je i Kongres Sjedinjenih Američkih Država usvojio niz ovakvih rezolucija. U vezi sa vremenom podnošenja rezolucije, obavijestila je da je njena partija počela da priprema tekst rezolucije jedan dan nakon početka agresije na Ukrajinu, a predlog iste su dostavili Skupštini čim je bio gotov.

Poslanik Slaven Radunović je saopštio da u momentu kada je ova rezolucija predložena, nijedna od pomenutih država nije predložila ovakvu rezoluciju, već je Crna Gora prednjačila. Dodao je da su neke od nabrojanih država dio tvrdog bloka protiv Rusije. Naveo je da se Demokratski front snažno zalaže za teritorijalni integritet i suverenitet svih država i osuđuje agresiju na bilo koju međunarodno priznatu državu. Ukazao je da je ruski narod prijateljski nastrojen prema našem narodu, a da smo ga pretvorili u neprijateljski, što će imati dugotrajne posljedice po Crnu Goru.

Član Odbora Milun Zogović ukazao je da su principi međunarodnog poretka, od kojih je glavni načelo suvereniteta država, nesporni. On se zapitao zbog čega Skupština Crne Gore ne bi prvo osudila agresiju NATO na Jugoslaviju 1999. godine, a onda se bavila osudom agresije nad bilo kojom drugom zemljom. Zogović je ocijenio da predloženi akt nema nikakav spoljnopolitički značaj, imajući u vidu da je naša država članica UN i NATO, organizacija koje su zauzele jasan stav o ovom pitanju. Osvrćući se na odnos Crne Gore i

Ruske Federacije kroz historiju, ocijenio da je najmanje što se od nas očekuje je da ne prednjačimo u ovakvim situacijama. Iznio je mišljenje da ovakvo postupanje nam može nanijeti dugoročnu štetu na unutrašnjem i međunarodnom planu, te dodao da kao država treba da vodimo računa isključivo o sopstvenim interesima. Poslanik Zogović je zaključio da oni koji sada brane principe međunarodnog prava su prednjačili u njegovom rušenju.

Predsjednik Odbora Miodrag Lekić, povodom argumenata kojima se dovodi u pitanje neophodnost ove rezolucije, ukazao je da je formalizovana inicijativa, rezolucija je predložena i uvrštena u dnevni red. Naveo je da, nakon kraja hladnog rata, umjesto da se unaprijedi sistem međunarodnih odnosa, došlo je do izigravanja tog sistema. Lekić je istakao da je nesporno da svi osuđujemo ugrožavanje teritorijalnog integriteta i to je osnovna premisa od koje se polazi. Predložio je da se u tekst rezolucije uvrsti da se zalažemo za diplomatske inicijative kojima bi se zaustavila ratna dejstva i postiglo pravedno i održivo mirno rješenje. Takođe, važno je naglasiti da se mi zalažemo za očuvanje evropskog bezbjednosnog poretka, kao i jači sistem evropske odbrane na bazi usvojenih odluka Evropske unije. Predsjednik Odbora je ocijenio da je potrebno da Skupština Crne Gore zahtijeva od Vlade da javno djeluje na bazi principa međunarodnog prava i savezničkih dogovora, te da, vodeći računa i o crnogorskim državnim interesima, o svemu tome izvještava crnogorsku Skupštinu i informiše domaću javnost. Smatra da bi predloženi elementi za dopunu pomogli da ova deklaracija bude kompletnija, sveobuhvatnija i sa većim efektom.

Poslanik Marko Milačić saopštio je da je 1999. godine, po njegovoj ocjeni, pogažen čitav sistem međunarodnog prava i bezbjednosti. Govoreći o principu dvostrukih aršina, ukazao je da, u slučaju da su oni koji ideološki stoje iza predložene rezolucije ikada izjavili da je 1999. godine počinjena agresija nad našom zemljom, ova rezolucija bi se tretirala drugačije. Ocijenio da je riječ o političkom licemjerstvu, pristupu koji je propagadan, dnevnopolitički i ratnohuškački. Milačić je naveo da se u Ukrajini dešava bratoubilački rat, što je tragedija, te da će svaki razuman čovjek izraziti pijetet prema stradilim civilima, bilo gdje u svijetu. Međutim, protivi se servilnosti prema raznim centrima moći i smatra da je opasno za Crnu Goru da se na ovaj način svrstava i miješa, već treba da pokaže veći stepen zrelosti u ovim teškim vremenima. Zaključio je da, ako postoji neki kontinuitet u historiji međunarodnih odnosa u posljednjih nekoliko vijekova, to je kontinuitet antiruske politike.

Predsjednik Odbora Miodrag Lekić saopštio je da svako ima pravo da demokratski iznese svoje mišljenje, bez obzira na politizaciju ovog pitanja. On je ocijenio da je spoljna politika Crne Gore uravnotežena i ne vidi razlog da se tako ne nastavi. Govoreći o svom predlogu za moguće izmjene i dopune teksta predložene rezolucije, iznio je da isti ne treba da se posmatra kao individualni predlog, već nešto što može biti od šireg interesa.

Predstavnica predlagača poslanica dr Draginja Vuksanović Stanković izrazila je otvorenost za amandmansko djelovanje svih kolega.

Poslanik Marko Milačić je ocijenio da je vrlo čudno da ne postoji veliko interesovanje da se govori o ovoj temi, te se osvrnuo na elemente za moguću dopunu rezolucije, predložene od strane predsjednika Odbora Miodraga Lekića, ukazujući da bi bilo korektno iste

razmotriti. Milačić je iznio mišljenje da je na taj način predsjednik Odbora pokazao ozbiljnost i odgovornost, te spremnost da pruži doprinos. On se zapitao da li činjenica da nema komentara na predloge za izmjenu rezolucije znači da je ista uvezena i zapitao se da li se uopšte smije usvojiti neki amandman.

Predsjednik Odbora za međunarodne odnose i iseljenike Miodrag Lekić, govoreći o prethodnim kršenjima međunarodnog prava, istakao je da osuđuje sve vojne agresije koje ugrožavaju teritorijalni integritet suverenih država i koje su van legalnosti međunarodnog prava. Podsjetio je da, osim što je Vlada Crne Gore uvela sankcije Rusiji, takođe šalje oružje Ukrajini i to netransparentno, te zaključio da bi Vlada trebalo da informiše građane i Skupštinu o istom.

Poslanica dr Draginja Vuksanović Stanković saopštila je da se, kao jedan od predlagača ove rezolucije, prvi put na samoj sjednici Odbora upoznala sa predlozima za dopunu rezolucije predsjednika Lekića. Pozvala je da se ovi predlozi formalizuju u vidu amandmana, nakon čega će se o istim izjasniti. Ona je podsjetila da je tekst predložene rezolucije odavno u skupštinskoj proceduri, te je, s tim u vezi, organizovala sastanke sa predstavnicima vlasti i opozicije. Dodala je da je svako imao priliku da pripremi amandmansko djelovanje.

Poslanik Marko Milačić upitao je predstavnicu predlagača da li smatra da je NATO izvršio agresiju na suverenu državu, Saveznu Republiku Jugoslaviju, i to bez odluke Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija. Istakao je da ga odgovor na ovo pitanje interesuje kako bi se mogao određivati i prema ovoj rezoluciji.

Dr Draginja Vuksanović Stanković ukazala je na razliku između NATO agresije i NATO intervencije. Pojasnila je da agresija podrazumijeva ničim izazvan napad jedne države na suverenitet i teritorijalni integritet druge države, što je uradila Rusija nad Ukrajinom. Navela je da je NATO intervencija, ne agresija, bila odgovor NATO-a na zločinačku politiku Slobodana Miloševića, na ratove i ubijanja na teritoriji Bivše Jugoslavije i genocidnu politiku koja se sprovodila na određenim teritorijama ove države. Dodala je da NATO nije imao pretenzije da uzima tuđu teritoriju.

Marko Milačić iznio je mišljenje da su ovakvi stavovi jedan vid političke servilnosti prema onima koji su ubijali naše civile. Ocijenio je da je, po svim pravilima međunarodnog prava, to bila klasična agresija, još jednom povlačeći da je to urađeno bez odluke Savjeta bezbjednosti UN. Zamolio je da se stane na kraj dvostrukim aršinima, te zaključio da kada se prihvati da je ovo bila agresija, onda se može razgovarati o Ukrajini i o drugim zemljama.

Odbor je većinom glasova prisutnih (pet „za“, dva „uzdržana“ i dva „protiv“) podržao Predlog rezolucije povodom vojne agresije Ruske Federacije na Ukrajinu.

Predsjednik Odbora je predložio da se rasprava o dva predloga zakona koji su na dnevnom redu sjednice objedini, sa čime su se saglasili članovi Odbora.

Druga i treća tačka dnevnog reda: *Predlog zakona o potvrđivanju Protokola uz Sjevernoatlantski ugovor o pristupanju Kraljevine Švedske; Predlog zakona o potvrđivanju Protokola uz Sjevernoatlantski ugovor o pristupanju Republike Finske*

Ovlašćeni predstavnik predlagača Vladimir Vučinić, generalni direktor za NATO i politiku bezbjednosti u Ministarstvu vanjskih poslova dao je uvodno obrazloženje Predloga zakona o potvrđivanju Protokola uz Sjevernoatlantski ugovor o pristupanju Kraljevine Švedske i

Predloga zakona o potvrđivanju Protokola uz Sjevernoatlantski ugovor o pristupanju Republike Finske. Vučinić je istakao da je glavni cilj donošenja ovih zakona stvaranje formalno-pravnih pretpostavki za upućivanje poziva Kraljevini Švedskoj i Republici Finskoj da pristupe Sjevernoatlantskom savezu. Podsjetio je da su, na osnovu odluka nacionalnih parlamenata, a nakon pogoršanja bezbjednosne situacije izazvane agresijom Rusije nad Ukrajinom, Finska i Švedska predale zahtjeve za članstvo 18. maja 2022. godine. NATO je pozdravio odluku dvije države i njihovo suvereno pravo da odlučuju o sopstvenim bezbjednosnim aranžmanima i na Samitu NATO u Madridu 29. juna zvanično uputio poziv za članstvo u Alijansi. Prethodno je na marginama Samita potpisan trilateralni memorandum između Turske, Švedske i Finske, kojim su se adresirala pitanja vezana za tursku bezbjednost, posebno u pogledu borbe protiv terorizma. Ti naponi i politička hrabrost rezultirali su potpisivanjem dva protokola o pristupanju od strane saveznika u Briselu 5. jula, što je omogućilo državama da započnu proces njihove ratifikacije u nacionalnim parlamentima, naveo je Vučinić.

Vladimir Vučinić je ukazao da Crna Gora, kao prijateljska država, odgovorna i posvećena saveznica i snažan zagovornik politike otvorenih vrata NATO, namjerava da blagovremenim potvrđivanjem ovih protokola pruži dodatni doprinos evroatlantskoj perspektivi Finske i Švedske, ali i stabilnosti šireg evroatlantskog prostora. S tim u vezi, podsjetio je da je Vlada Crne Gore na sjednici 18. jula utvrdila predmetne predloge zakona i uputila ih Skupštini na dalje razmatranje i usvajanje.

Predstavnik predlagača je informisao da, nakon što postupak ratifikacije bude okončan u svim državama članicama, generalni sekretar Alijanse će Finskoj i Švedskoj uputiti i formalni poziv da pristupe NATO, a datum deponovanja njihovih instrumenata o pristupanju Sjevernoatlantskom ugovoru kod Vlade SAD, koja je depozitar ovog ugovora, smatraće se i datumom pristupanja Finske i Švedske NATO. Dodao je da će Finska i Švedska, kao članice, osnažiti bezbjednost Baltičkog regiona i Sjeverne Evrope, te da će njihovi odbrambeni kapaciteti biti inkorporirani u sistem kolektivne odbrane NATO. Finska i Švedska učestvovalaće u misijama i operacijama, kao i aktivnostima Alijanse, te učestvovati u izradi NATO operativnih planova. On je zaključio da će pristupanjem ove dvije države, još jednom, biti poslata snažna poruka da politika otvorenih vrata i transatlantska saradnja ostaju visoko na agendi Alijanse, za sve one koji žele da dijele njene vrijednosti i standarde.

Predsjednik Odbora Miodrag Lekić je saopštio da, bez obzira što ima određene rezerve prema načinu na koji je Crna Gora pristupila NATO, bez održavanja referenduma, pristalica je ozbiljnog pristupa države kada je ona članica nekih organizacija. Osvrnuo se na komentare sa zapada prema kojima se pristupanjem Finske i Švedske pojačava antiruski imidž NATO, ali nije zalazio u to da li su takvi navodi tačni. Ocijenio je da Crna Gora treba da bude otvorena prema ratifikaciji pristupnih pregovora, imajući u vidu da su Švedska i Finska demokratske i ozbiljne države, koje su donijele tu odluku, kao i da Statut NATO predviđa otvorenost prema novim državama članicama. Napomenuo je da i Finska i Švedska najavljuju neprihvatanje instaliranja raketa na njihovim prostorima, te da su obje države u Partnerstvu za mir i već imaju iskustvo sa Alijansom. Ukazao je da Rusija nije imala neku žestoku reakciju povodom ovih odluka, bez obzira na činjenicu da se kilometražna granice između NATO zemalja i Rusije jako povećala. Predsjednik Odbora je zaključio da imamo razloga da ispoštujemo demokratske odluke dvije suverene zemlje i statutarne odredbe NATO, koje predviđaju da nove zemlje mogu da se učlane ukoliko ispunjavaju uslove.

Odbor je većinom glasova (šest glasova „za“ i dva „uzdržana“) podržao Predlog zakona o potvrđivanju Protokola uz Sjevernoatlantski ugovor o pristupanju Kraljevine Švedske i predlaže Skupštini da ga usvoji.

Odbor je većinom glasova (sedam glasova „za“ i dva "uzdržana“) podržao Predlog zakona o potvrđivanju Protokola uz Sjevernoatlantski ugovor o pristupanju Republike Finske i predlaže Skupštini da ga usvoji.

Nakon iscrpljenog dnevnog reda, sjednica je završena u 14 časova.

SEKRETAR ODBORA
mr Jasmin Bojadžić

PREDSJEDNIK ODBORA
Miodrag Lekić